(Nro. 137.)

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek Nro. 68. 15. Czerwca 1821.

Wiadomości zagraniczne.

Portugaliia Brazyliia i Algarbiia.

Gazeta Angielska Kuryier z d. 17. z. m. zawiera wyrok, którym ogłasza Król postanowienie swoie powrócenia do Europy i że na przyszłość mieszkać znowu będzie w Lizbonie, dawney siedzibie i pierwotney kolebce Monarchii. Król uwiadomia oraz, iż dopoty pozostanie syn Jego Następca Tronu w Brazylii i tak długo powierzy mu tymczasowo Rządy owego Królestwa, dopoki niebędzie powszechnie w tymże kraiu Konstytucyia narodowa zaprowadzona i używana. W tym celu, tenże sam wyrok rozporządza, aby bezzwłocznie przystąpiono do wyboru Deputowanych Brazyliiskich, do Stanów zgromadzonych w Lizbonie podług przepisów o wyborach wydanych przez Stany i Król przyrzeka zabrać z sobą do Europy tych Deputowanych Prowincyi Rio-de-Janeiro, którzy przed odiazdem iego przybędą do Stolicy. Przedsięwzięto także środki względem przewiezienia innych Deputowanych, mianowicie z Prowincyy północnych, których wybór poźniey nastąpi. Wyrok ten iest z daty 7. Marca.

List z Lizbony z d. 6. Maia, umieszczony w gazetach Londyńskich zawiera co następuie: »Pospólstwo uderzyło z wściekłością na dom sprawuiącego interessa Austryiackie Kawalera Berks, ponieważ nie chciał oświecić mieszkania swoiego z powodu wiadomości nadeszłych z Brazylii, wszakże P. Berks poszedł tylko za przykładem wszystkich innych Ajentów dyplomatycznych, z resztą spuścił się na zapewnienie Rejencyi »bronienia wszystkich obcych dyplomatycznych Ajentów« dane Nuncyiaszowi Papiezkiemu, z powodu obelg przez niego doznanych; atoli przyrzeczenie to nie zostało do skutku przywiedzione; pospólstwo nietylko powybiiało wszystkie okna, lecz zdawało się chcieć wedrzeć się gwałtem do domu, coby naysmutnieysze skutki mogło było za sobą pociągnąć, ponieważ sprawuiący interessa postanowił był mocno bronić się a pospólstwo Lizbońskie zawsze uzbroione iest w noże. Nakoniec ukazali się urzędnicy Policyi i postawili światło na oknach z oświadczeniem, »że należy Lud uspokoić.« Naprożno protestował się sprawuiący interessa przeciwko gwałtowi wyrządzonemu w iego poselskiem mieszkaniu. Wszystkie iego skargi i żądania o zadosyć uczynienie innego nie odniosły skutku, iak tylko, że Rejencyia kazała dadź naganę sierżantowi Policyi.«

Hiszpaniia.

Na posiedzeniu Stanów z d. 7. Maia okazał Minister Spraw Wewnętrznych życzenie, aby ze względu wielkiey liczby antykonstytucyionistów, wziętych w niewolę przez woyska konstytucyyne, Stany wydadź chciały uchwałę, mocą którey wolnoby było Rządowi postępować sądownie przeciwko tym, którzy należeli do rozruchów z niewiadomości lub uwiedzenia; przeciwnie zaś, aby użyto tém surowszych kar przeciwko sprawcom i naczelnikom buntu. Przełożenie to posłano do Kommissyi, która przełożyła znaiomą ustawę przeciwko naruszeniu i przestąpieniu Konstytucyi. — Na posiedzeniu z d. 8. przełożono nowe i surowe środki maiące bydź przedsięwzięte, przeciwko zagrażaiącym bezpieczeństwo Państwa. Proiekt ten do prawa składa się z 4. artykułów tey istotney treści, iż wedle istnieiącego prawa ma bydź sprawa wytoczona przeciwko następuiącym osobom: 1.) Przeciwko wszystkim naczelnikom kup zbroynych. 2.) Wszystkim osobom, które od takich naczelników otrzymały iakikolwiek stopień woyskowy począwszy od Podporucznika postępuiąc wyżey. 3.) Wszystkim Officerom, sierżantom, kapralom i żołnierzom z woyska lub marynarki, ktorzy dali się namówić Guerilasom lub się z niemi połączyli. 4.) Wszystkim Urzędnikom cywilnym lub woyskowym, którzy podczas służby kraiowey, lub pobierania od Rządu pensyi dali się namówić wspomnionym korpusom. 5.) Wszystkim adwokatom, notaryiuszom, lekarzom, chyrurgom, członkom lub urzędnikom municypalności, którzy weszli w związki z antykon-

)(

stytucyionistami. 6.) Wszystkim duchownym świeckim i zakonnym, którzy dali się namówić tylekroć wspomnionym korpusom, lub dobrowolnie w tychże przyięli służbę. 7.) Wszystkim zbiegom galerowym lub innym więźniom, którzy się okażą u Guerylasów. 8.) Wszystkim tym, którzy bądź pieniądzmy, bronią, końmi, zapasami woiennemi, odezwami lub publicznemi mowami przyłożyli się do wzbudzenia powstania. Wszyscy zaś inni, nieobięci w tych klassach maią bydź puszczeni na wolność, iednak zostawać będą pod dozorem Władz cywilnych i woyskowych. Nakazano wytłoczyć zdanie to sprawy i proiekt do prawa. — Na posiedzeniu z d. 9. przyięły Stany przełożenie, aby Minister Spraw Wewnętrznych, udał się na Zgromadzenie i zdał sprawę z wypadków w Gallicyi i Kadyxie. — Prawo względem praw posiadaczów ziemskich przyięto ostatecznie 98 głosami przeciwko 58.

Podług listu pisanego z Irunu z d. 14. Maia umieszczonego w Dzienniku Paryzkim, Kanonik Salazar ieden z dowodców Merina wraz z inneni czterema osobami, zbiegłemi z więzienia w Burgos, gdzie siedzieli tak, iak inni wzięci w niewolę pod Ochandiano chcąc się udadź do Francyi, dognani na samey granicy Franczkiey w Eschalas, zaprowadzeni zostali do Irunu.

W Tarragonie i w wielu innych miastach powstało pospólstwo przeciwko osobom, o których miano podeyrzenie, że są przeciwnemi systematowi konstytucyynemu. Pospólstwo nie przestało na żądaniu tylko ich wygnania; zrabowano wiele domów i zabito trzech Xięży.

Sąd Królewski Nowey Kastylii potwierdził wyrok skazuiący Jenerała Zakonu Kapucynów na wygnanie.

Minister Spraw Wewnętrznych, przesłał Naczelnikowi Madryckiemu następuiący wyrok Królewski: »Król przyymuie z roskoszą dowody miłości i uszanowania, które mu ciągle daią iego wierni poddani; postrzega on z boleścią, iż wśrod tych oznaków słabo panuiące porozumienie dało iuż powody do nieprzyiemnych kłótni. Król Jmć rozkazał mi uwiadomić WPana, abyś znowu oznaymił bohaterskiemu Ludowi, zasłużoney załodze i gwardyi narodowey Madryckiey, iż nayprzyiemnieyszy dla niego okrzyk iest »Król konstytucyyny.«

Piszą z Madrytu pod d. 8. Maia: »Od 24 godzin iest nieco nasze miasto spokoynieysze. Co chwila nadchodzą gońcy z różnych Prowincyy, a wiadomości przez nich przywiezione nie są pocieszaiącemi. W wielu mieyscach wybuchło powstanie, napełniaią się więzienia i listy proskrypcyyne są między Ludem w obiegu. W Kartagenie było znaczne powstanie. Żądano uwięzienia i wygnania 17 osób, między któremi są: Sędzia pierwszey Instancyi, Gubernator Prowincyi i Skarbnik; reszta są Duchowni i Officerowie morscy.

W Algesiras żądano wygnania wielu osób, w istocie uwięziono 11; są to nayznakomitsi mieszkańcy miasta. Aranda i Borgo de Ossura okazuią wstręt ku systematowi konstytucyynemu. Chcą tam posłać ajentów, aby te miasta oczyszcić.

Przeciwko Jenerałowi Morillo Hrabi Kartageny, powstaią burze polityczne. Jeden z Deputowanych żądał obiaśnienia od Ministra Woyny, iakim sposobem mógł podpisać mianowanie takiego człowieka na urząd publiczny w Hiszpanii, który iako Jeneralny Kapitan Karrakas ma swoie mieszkanie w Karrakas. Rząd kazał w gazetach swoich ogłosić, że prawa Indyy uznaiące Wice-Królów i Jeneralnych Kapitanów za unarodowionych w ich Wielkorządztwach, niemogą bydź zastosowane do Hrabi Kartageny, ponieważ ten wysłany był w nadzwyczaynem poselstwie i miał nadaną sobie tymczasową władzę, przechodzącą władze Wice-Królów. Strona przeciwna nie przestaie na tym artykule, oczekuie ona urzędowey odpowiedzi.

Pomiędzy osobami uwięzionemi w Kadyxie na d. 30. Kwietnia, iest Biskup Cienfuegos; sześciu Kanoników, Dowodzca korpusu Inżynierów, drugi dowodzca strażników, Skarbnik Melgareio i Auditor Santa Cruz.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Z Londynu d. 23. Maia. — Przy zezwoleniu na dodatek dla etatu woyskowego, P. Monck namienił o kosztach maiącey nastąpić Koronacyi i rzekł: »Przypomni sobie Izba, że na przeszłorocznem posiedzeniu Parlamentu zezwolono na 100,000 funt. szterl. dla zaspokoienia wydatków podczas koronacyi Króla Jegomości; działo się to podowczas i wśród okoliczności bardzo różnych od teraźnieyszych. Wtedy nie wiedziano ieszcze, czyli Królowa powróci do kraiu, i ztąd sądzę, że tak były wyrachowane koszta, iakby Królowa Jeymość nie była obecną Koronacyi. Życzyłbym sobie, aby Kanclerz Izby Skarbowey zechciał odpowiedzieć mi na niektóre pytania tyczące się tego przedmiotu. Życzyłbym sobie dowiedzieć się od niego, mianowicie, czyli poczynione są przygotowania, aby Królowa Jeymość miała udział do Koronacyi, i czyli pomnożą się koszta i wiele takowe wyniosą, ieżli Królowa Jey

Mość będzie obecną temu obrzędowi. Doszły moich uczów wieści; atoli tak haniebne, że zaledwie onym mogę dadź wiarę — a przecież mówią z pewnością, ze podczas gdy przygotowuią siedzenia należne dla wysokich szlachetnych dam Państwa, nie czynią naymnieyszego przysposobienia dla Królowey. (Słuchaycie! Słuchaycie;) Jey Królewska Mość iest równie tak Królową Kraiu, iak Jego Król. Mość Królem naszym, (przyzwolenie od Oppozycyi) i należy się Jey, aby pamiętano o Niey przy tak ważney okoliczności. Jeżli Królowa będzie miała udział do Koronacyi, Kray zezwoli na iakibądź dodatek chętnie i z roskoszą. (Słuchaycie! Słuchaycie!) Kanclerz Izby Skarbowey P. Vansitart niechciał dadź żadnego pewnego obiaśnienia na uczynione sobie pytania, atoli sądził, że koszta Koronacyi wymagać ieszcze będą dodatku. Margrabia Londondery rzekł: Zdaie mi się bardzo iasną bydź rzeczą, iż potrzebny iest Akt Korony dla upoważnienia Koronacyi Królowey. Albowiem, chociaż wedle praw widoczną iest, że Jey Królewska Mość iest Małżonką Króla, należy to iednak do niewątpliwych prerogatyw Korony, i zawisło od woli Króla, czyli Małżonka iego ma mieć udział do zaszczytu Koronacyi.

Tak się powiększaią rozruchy w Irlandyi, iż w różnych mieyscach zwołali Szeryfowie dziedzicznych posiadaczy dla naradzenia się nad dzielnemi środkami. W Carlów zrządzili iuż burzyciele wielkie szkody przez pożary. —

Podług gazet Londyńskich, pokazały się w Gibraltarze szlady zarazy morowey przywiezione na okręcie z Alexandryi w Egipcie. Przy odeyściu ostatnich wiadomości umarło sztery osób na tę zarazę w szpitalu.

Wyspa S. Heleny.

Naynowsze wiadomości z wyspy S. Heleny datowane pod d. 31go Marca donoszą, że Buonaparte był nieco słabym; atoli choroba iego nie była tak niebezpieczną, iak to niedawno donosiły gazety Londyńskie.

Francyia.

Monitor zawiera obszerne zdanie sprawy Ministra Woyny podane Królowi względem naboru woyska, ktore w czasie pokoiu wynosić będzie na rok 1821 w podoficerach i szeregowych: Piechota, gwardyi Królewskiey 10,800, liniiowa 92,000; Jazda, gwardyi Królewskiey 5,784, liniiowa 20,500. Artyleryia, gwardyi Królewskiey 1,197, liniiowa 8,136. Inżeniery 2,049. Pociągi woyskowe 195. Razem 140,661 ludzi.

Z Paryża d. 19. *Maia.* — Zdaie się, wyraża iedna z tutcyszych gazet, że Grecy, którzy do rozruchów w Oyczyznie swoiey czynnie się przykładali, starali się iuż o przytułek w Hiszpanii. Rewolucyioniści Neapolitańscy i Piemońtcy iak wiadomo zbieraią się w połudnowey Hiszpanii. Udadź się tam ma także z Portugalii i Francyi mnóstwo awanturników woyskowych i wściekłych demagogów, tak dalece, że tworzy się tamże grożąca siła rewolucyyna, która zdaie się surową zwracać uwagę.

Niemcy.

Z Szweryнu d. 9. *Maia.* — Powszechnie szacowany Xiąże Adolf Fryderyk Meklenburgski, po krótkiey chorobie przeniosł się wczoray między 3 i 4 godziną po południu do wieczności, śmierć iego pogrążyła w smutku całą rodzinę W. Xięcia i wszystkich, którzy od niego odbierali dobrodzieystwa.

Znany Jenerał Francuzki Ameil przeieżdzaiąc na d. 14. z. m. z Hildesheimu, gdzie siedział w więzieniu udał się przez Hannower do Francyi.

Mowią, iż Rząd Wielkiego Xięztwa Weymarskiego widział się bydź spowodowanym do zwrócenia uwagi na mistyczno obskurantyczne i stronnicze zabiegi, zaszłe w miastach Sulze, Ilmenau, Jena i Allstedt a które maią bydź w ścisłym związku z towarzystwami Seeburgskiem Bazyleyskiem.

Z Lipska d. 11. *Maia.* — Jest tu Rossyian i Polaków tak wielka liczba, iakiey od wiela lat nie pamiętaią, a codziennie ieszcze ich przybywa. Rossyianie przybyli z 6 i 8 brykami i w pierwszych dniach t. m. wyruszyło iuż wiele ładownych wozów zapewne; aby korzystać z Jarmarku Warszawskiego; handle towarami iedwabnemi nie mogły zaspokoić żądania wszystkich a skór sukien i płocien zupełnie brakuie.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy d. 5. *Czerwca.* — Wczoray, dnia 4. Czerwca, rozpoczął się tu walny jarmark wiosenny po zwykłem ogłoszeniu go przez dzwony o godzinie 12tey w południe. Wiadomo, iż walny jarmark wiosenny przypada w drugi Poniedziałek po S. Filipie i Jakóbie: lecz postanowieniem JO. Xięcia Namiestnika Królewskiego pod dniem 6. Lutego r. b., z drugiego na piąty Poniedziałek, w roku bieżącego przeniesiony został.

Deputacyia Główna Jarmarczna odbywa posiedzenie swoie co drugi dzień po południu od godziny 2giey w Ratuszu Głównym przy ulicy

Senatorskiey pod Nrem: 462. naprzeciwko zabudowań Marywillu.

Urząd Celny Jarmarczny, Bióro stępla i waga Jarmarczna znayduią się w obrębie zabudowań Marywillu. — Straż policyyna, oddzielni dozorcy i stróże czuwaią nad bezpieczeństwem towarów wewnątrz zabudowań Marywillu, które w porze nocney latarniami dostatecznie są oświecane. Oddzielne środki zarządzonemi zostały względem niebezpieczeństwa pożaru.

Cedułę giełdową, kurs wexlów i monet, w przyszłey gazecie umieściemy.

JO. Xiąże Namiestnik Królewski wyiechał z tey Stolicy d. 5go b. m. na czas krótki do Woiewództwa Kaliskiego.

Multany i Wołoszczyzna.

Z nad granic Multan d. 10. Czerwca. —

Ypsylanty dowiedziawszy się o wypadkach zaszłych w Multanach posłał tam zaraz 1,000 ludzi woyska pod dowodztwem Xięcia Jerzego Kantakuzeno, byłego Pułkownika w woysku Rossyyskiemu, który wraz z Ypsylantym przybył do Jass, a potem z nim udał się był na Wołoszczyznę, aby przywrócił spokoyność i porządek w Multanach. Kantakuzen stanął dnia 20go z. m. dawnego stylu w Jassach, i ogłosił nie tylko załączoną tu odezwę Ypsylantego wydaną w Tergoviste, oraz i swoie wezwanie do Rządu Multanskiego.

Od tego czasu nie słychać nic więcey o bezprawiach popełnianych przez woysko Greckie. Seraskier po zdarzeniu w Gallacu nie przedsięwziął nic więcey ważnego, wysłane zaś niedawno podiazdy Tureckie, które nadciągnęły aż do Bacen do niego nie należą; potyczka w Fokszanach zaszła tylko między iednym z tych podiazdów a oddziałem woyska Greckiego; mieszkańcy doznali ztąd nieszczęścia, ponieważ większa część utraciła swoie maiątki.

Względem skutków tey potyczki różne są sprzeczne wiadomości, iedni przypisuią zwycięztwo Turkom, drudzy zaś Grekom. Pewna, że znacznieyszą iest strata Greków, ponieważ liczą około 20 w zabitych a więcey ieszcze rannych, Turcy zaś 5 zabitych a około 20 rannych. Spalenie miasta przyznaią Grekom, którzy zapalili klasztor S. Jana, gdzie się zamknęli Turcy, ogień rozciągnął się ztamtąd na miasto.

Boiarowie w Multanach zaniechali zupełnie postanowienia swoiego, przyprowadzenia do skutku przeciw-rewolucyi, albowiem Grecy zebraną w tey mierze broń i zapasy woienne w Bottoszau odaryli i zabrali.

Do Jass przybydź miało niedawno 2,000 Greków, ieżeli się potwierdzi, tedy liczba woyska Greckiego w Multanach wynosić będzie około 3,600 ludzi.

Odezwa Ypsylantego do Greków:

»Bracia, rodacy w Jassach i całych Multanach!«

»Zaszłe rozruchy w Multanach od czasu »iak opuściłem ten kray, doszły do Moiey wia»domości; ztąd posełam Dowodzcę korpusu Xię»cia Kantakuzeno z zupełną mocą, aby u»rządził tamże sprawy naszey Oyczyzny i przy»wrócił spokoyność. Xiążęcia tego uważaycie »tak, iak Mnie samego, bądźcie powolni wszy»stkim iego rozkazom i spieszcie się tam z nim »łączyć, gdzie on do tego mieysce wybierze.«

»W główney kwaterze Greckiey, Tergovi»ste d. 6. Maia 1821.«

(podpis.) »Alexander Ypsylanty.«

Xiąże Jerzy Kantakuzeno do obecnego Rządu Multańskiego:

»Woysko Greckie będące w tym kraiu, »doniosło Mi o znacznych szkodach wyrządzo»nych mieszkańcom kraiu, tak przez Tur»ków iak i niektórych naszych żołnierzy, któ»rzy odłączywszy się od głownego korpusu i »rozproszeni po różnych mieyscach dopuszczali »się znacznych bezprawiów. Wiadomość ta pe»grążyła Mnie mocno i zmusiła Mnie do uda»nia się na powrót w wasze okolice, aby

»1) zebrać rozproszonych Greckich żołnie»rzy i wstrzymać dalsze niepokoienie mie»szkańców, i

»2) zasłonić ich od napadów Tureckich.«

»Zamiar ten Móy w tym celu oznaymiam »Rządowi, by także ze swoiey strony przez »podrządne Władze przedsięwziął stosowne środ»ki, któreby przywrócić mogły dawną spokoy»ność.«

»Woysko moie nie będzie niepokoiło mie»szkańców kraiu; nie będzie niczego żądało, »tylko dostawienia potrzebnych artykułów dla u»trzymania ludzi i koni, atoli stosowne rozło»żenie tego ciężaru pozostaie przy Rządzie, by »uniknąć przeciążenia iednego nad drugiego »mieszkańca. Z resztą załączone uwiadomienie »ogłoszone ma bydź publicznie wszystkim kraiu »mieszkańcom.«

»D. 20. Maia 1821. w Jassach.«

(podp.) Xiąże Jerzy Kantakuzeno Delian.«

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.